

Шуст Н.А.

Студентка

КНУ ім. Тараса Шевченка

Науковий керівник:

Хоменко М.М., к.ю.н, ас.

КНУ ім. Тараса Шевченка

Міжнародні торговельні терміни «інкотермс» в системі джерел договірної права: звичай, міжнародний договір чи закон

Потреби міжнародного товарообігу зумовили необхідність уніфікації певних правил щодо укладення договорів купівлі-продажу. Правила ІНКОТЕРМС є стандартними торговельними термінами. Вони були розроблені та підтримуються експертами й практиками, яких об'єднує Міжнародна торговельна палата (ІСС), та стали загально визнаним стандартом у сфері міжнародного бізнесу.

Актуальність теми дослідження зумовлена необхідністю визначення правової природи правил ІНКОТЕРМС як джерела договірної права.

Широке використання термінів та Правил у митній справі, державній статистиці, зовнішньоекономічній діяльності та інших галузях вимагає вкрай детального дослідження та аналізу.

По суті ІНКОТЕРМС – це методика систематизації й оформлення 13 термінів торгових звичаїв, які нині класифікуються за чотирма категоріями, проте в літературі питання юридичної природи Правил є дискусійним. Пропоную розглянути характеристику правової природи ІНКОТЕРМС в межах трьох аспектів.

По-перше, в українській системі права ІНКОТЕРМС є недержавною і у цілому непублічною кодифікацією *торгових звичаїв*, що склались у світовій комерційній практиці, здійснену неурядовою організацією. Тому ні окремі наявні у ній правила, ні документ у цілому, самі по собі не мають юридичної сили в контексті їх можливого виконання у примусовому порядку. Такої сили вони набувають лише тоді, коли сторони погодились надати їм обов'язкового для себе характеру, що відображується у підписаному між сторонами контракті, і лише у цьому випадку вони (правила) можуть застосовуватися й тлумачитися як норми, що мають юридичну силу [1, с.9].

По-друге, ІНКОТЕРМС не є *міжнародним договором*, оскільки відсутній уповноважений суб'єкт для укладення такого договору. Але в разі посилання на положення Правил ІНКОТЕРМС в договорі, різні органи держави, перш за все, митні, а також державні суди, які розглядають зовнішньоекономічні спори, зобов'язані обов'язково враховувати їх. У деяких країнах ІНКОТЕРМС має силу закону, що набуває особливого значення у випадках укладання договорів поставки з резидентами відповідних країн. Наприклад, при укладенні контракту на поставку товару між російською компанією і українською компанією, ІНКОТЕРМС підлягає обов'язковому застосуванню навіть у випадку, коли це прямо не передбачено в контракті. Тому, уклавши угоду з партнерами країн, у яких ІНКОТЕРМС визнається, і не бажаючи керуватися Правилами, слід спеціально обумовити дану обставину. В Україні ІНКОТЕРМС мають *рекомендаційний характер*, а обов'язковими є тільки положення контракту, що мають відповідні посилання на ІКОТЕРМС [2, с.33].

По-третє, ІНКОТЕРМС як джерело договірної права – *закон*, який містить норми правового регулювання міжнародних торгових відносин. Як підкреслювалося

Міжнародною торговельною палатою, ІНКОТЕРМС застосовуються лише у відносинах між продавцями і покупцями в рамках договорів купівлі-продажу, більше того, тільки в певних аспектах. [3, с.70]. Водночас, необхідно зауважити, що, на відміну від закону, процедура внесення змін до ІНКОТЕРМС пов'язана з випуском нової редакції Правил, що є відмінною рисою внесення постатейних змін до закону.

У торговельній практиці країн – учасниць ЄС Правила ІНКОТЕРМС – це не законодавчий акт, а усталені торговельні звичаї, обов'язкові до застосування у разі, коли суб'єкти – резиденти різних країн самі про це домовляться в договорі. І лише в деяких країнах вони визначені як обов'язкові до застосування на законодавчому рівні, лише у зовнішніх відносинах [4, с.314].

Таким чином, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновок, що ІНКОТЕРМС необхідні для розвитку підприємницької діяльності та, відповідно, української економіки, але їх застосування на практиці іноді має суперечливий характер. Визначення правової природи Міжнародних торговельних термінів «ІНКОТЕРМС» необхідне для розуміння суті застосування цих термінів, про які сторони на власний розсуд зазначають у договорах.

Список використаних джерел:

1. Высоцкий А.Ф., Котигоренко Н.В. Инкотермс–2000: правовая природа и некоторые вопросы применения / А.Ф. Высоцкий, Н.В. Котигоренко //Правила Инкотермс–1990/2000. Комментарии и аналитические материалы. – К. : Юстиниан, 2002. –С. 5–13.
2. Чудина С. Инкотермс-2010 в таблицах / С.Чудина // Все про бухгалтерський облік. – 2012. - №115. – С. 32-34.
3. Прилуцький Р.Б. Поняття джерел цивільного права України: потрібні нові підходи / Р.Б. Прилуцький // Право України. – 2008. – № 12. – С. 66–71.
4. Науменко С.М. Базисні умови постачань товарів: перспективи застосування у зовнішньоекономічних контрактах / С.М. Науменко, Є.В. Дятлов // Актуальні проблеми управління зовнішньоекономічною діяльністю : зб. наук. праць ДонДУУ, серія «Економіка», т. XIII, вип. 231. – Донецьк, ДонДУУ, 2012. – С. 311-319.

